

Nominerad till
årets tidskrift!

INTERPRESS 0195-10
10
7 388019 505901
RETURVECKA 49

HON FÅR VI:S LITTERATURPRIS 2005

MIRJA UNGE

DANSK INVASION PÅ SVENSKA MUSEER
"BOB DYLAN HAR GETT MIG UPPRÄTTELSE"
SVÄLT OCH TORTYR - 33 ÅR I KINAS FÄNGELSER

+ EN DAG MED DILSA
ELMBRANT OM IT-BUBBLAN
EVA BERGMAN: SAMTALA!
KLARAR OHLY KRISEN?

TIDNINGEN VI

FALL 1

Palden Gyatsos mun är förstörd efter tortyr med elbatong; tungan är sprucken, gommen är ärrad och alla tänder har lossnat. På bilden till höger ses en elbatong som Gyatso smugglat ut ur fängelset.

33 ÅR I HELLVETET

TEXT MALIN ROSÉN FOTO JOAKIM ENEROTH

Under 33 år var buddistmunken Palden Gyatso politisk fånge i de kinesiska fängelserna i Tibet. Svält, tortyr och förnedring var hans vardag – ett öde som än i dag drabbar många tibetaner. Ändå känner Palden inget hat: "Det skulle inte hjälpa mig eller någon annan."

ommit för att dricka te. Deras uppgift var att reformera munkar-
as tänkande. I den tibetanska traditionen försörjs munkarna av
na familjer utanför klostret, vilket gjorde dem till förtryckare och
xploatörer av den arbetande klassen, enligt kineserna. I Palden
yatsos fall blev domen extra hård, eftersom han kom från en väl-
ärgad familj. Han klassificerades som "son till rik godsherre", vil-
et innebar lägsta status i den nya hierarkin.

Det var 1961 som Palden Gyatso fängslades första gången. Anled-
ingen var att han vägrat att på falska grunder anklaga sin lärare
för spioneri.

Under de första åren i fängelset svalt många av Palden Gyatsos
medfångar ihjäl. Den dagliga matransonen bestod av en kopp te,
en mugg svag kålsoppa och ett hekto rågmjöl. Han berättar att
är de somnade på kvällen visste de aldrig vilka som skulle vakna
pp igen.

1962 försökte Palden Gyatso och några andra fångar fly från
ängelset. Flykten misslyckades, och resan in i den politiska fångens
elvetog en ny vändning. Under sex månader tvingades Palden
yatso bära både hand- och fotbojor dygnet runt. Han var full-
ändigt beroende av sina medfångar, som hjälpte honom att äta,
rätta sig och gå på toaletthinken.

Hjälpsamheten och omtanken från de andra fångarna lindrade
tuationen. Det finns faktiskt saker jag saknar från fängelsetiden.
ramför allt är det mina vänner.

Efter sex månader togs handbojorna bort, för att han skulle kunna
beta bättre. Fotbojorna skulle han tvingas bära ytterligare två år.

Men bojorna kunde inte kontrollera mina tankar, det var min
siska kropp som var fängslad. Jag kände mig ofta mentalt fri. Fast
nder den mest extrema tortyren kände jag mig verkligen som en
nge. Sådana perioder var jag det även i sömnen, i drömmarna.

Under den kinesiska kulturrevolutionen 1967-76 intensifierades
ildet och förhören. Fångarna hetsades till att ange och bestraffa

FALL 3

Tenzin Choedon, 28 år, greps
under en fredlig demonstration.
Under förhören blev hon miss-
handlad och biten av en hund,
därefter utsatt för sexuella
övergrepp med elbatong.
Efter tortyren fick hon tillbringa
två månader i fängelse innan
hon släpptes, under hot om att
bli avrättad om hon greps igen.
Tenzin Choedon har förlorat en
tredjedel av sin fysiska förmåga
efter tortyren.

Ovan: Den runda gasbomben
har innehållit giftig tårgas som
kan leda till medvetslöshet för
den som andas in röken.

